

Національний університет «Одеська юридична академія»

Робоча група з питань розвитку кримінального права
Комісії по правовій реформі при Президентові України

Робоча група з питань кримінального та кримінального процесуального права
Науково-консультативної ради при Голові Верховної ради України

Південний регіональний центр Національної академії правових наук України
Кафедра кримінального права НУ «ОЮА»

Одеський місцевий осередок ГО «Всеукраїнська асоціація кримінального права»

Завдання кримінального права в умовах надзвичайного стану

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції,

*присвяченої 25-річчю утворення
Національного університету
«Одеська юридична академія»*

**м. Одеса
9 грудня 2022 р.**

«Завдання кримінального права в умовах надзвичайного стану». Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 25-річчю утворення Національного університету «Одеська юридична академія». Одеса, 9 грудня 2022 року. Укладачі: Є.Л. Стрельцов, В.П. Кедик. Відп. редактор Є.Л. Стрельцов. Одеса: ПРЦ НАПрН України, НУ «ОЮА», 09.12.2022. – 214 с.

У збірнику представлені тези доповідей та повідомлень, які були оприлюднені на міжнародній науково-практичній конференції «Завдання кримінального права в умовах надзвичайного стану», присвяченій 25-річчю утворення Національного університету «Одеська юридична академія», яка відбулась 9 грудня 2022 року на базі Південного регіонального центру Національної академії правових наук України та кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія». Збірник розрахований на науково-педагогічних працівників, докторантів та аспірантів, магістрантів та студентів, практичних працівників, всіх, кого цікавлять сучасні проблеми кримінального права.

Відповідальний за випуск:
д.ю.н., професор Є.Л. Стрельцов

Тези друкуються в авторській редакції. Відповідальність за зміст поданого матеріалу несуть автори.

<i>Кріпак Н.Г.</i> ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОСТУПКУ В ЗАРУБІЖНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ.....	178
<i>Купенко А.І.</i> ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: АНАЛІЗ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ.....	180
<i>Лупу В.С.</i> ТА ФУНКЦІЇ СУЧАСНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА.....	183
<i>Мазур Ю.С.</i> ЗАЛУЧЕННЯ ДІТЕЙ ДО УЧАСТІ У ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ.....	186
<i>Мархайчук Д.М.</i> ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ КОЛАБОРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	188
<i>Наливайченко В.О.</i> МАРОДЕРСТВО: ЧИ ВСІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ, СКОЄНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ, Є МАРОДЕРСТВОМ?	191
<i>Рачок А.І.</i> ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНІВ У СЕРЕДНЬОВІЧЧІ.....	193
<i>Саїк О.Б.</i> ВОЄННИЙ СТАН ЯК ОБСТАВИНА, ЯКА ВПЛИВАЄ НА КВАЛІФІКАЦІЮ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.....	195
<i>Стащук А.Ю.</i> КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ.....	197
<i>Тарасенко М.Л.</i> ОСОБЛИВОСТІ КІБЕРЗЛОЧИНІВ.....	200
<i>Філімончук М.О.</i> КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ.....	203
<i>Штанько Ю.А.</i> ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	206
<i>Ядаменко О.О.</i> ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА МАРОДЕРСТВО ТА ІНШІ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ ДІЇ НАДЗВИЧАЙНОГО АБО ВОЄННОГО СТАНУ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД.....	208
<i>Язаджи В.С.</i> ПРОГАЛИНИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ НОРМ У СФЕРІ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНОГО РУХУ.....	210
Streltsov Yevgen. CRIMINAL LAW IN THE CONDITIONS OF THE EMERGENCY (CONFERENCE PRESENTATION)	212

Штанько Ю. А.,
студентка 2-го курсу магістратури,
Факультету прокуратури та слідства
(кримінальна юстиція)
Національного університету «Одеська
юридична академія»

науковий керівник: кандидат юридичних
наук, доцент, доцент кафедри
кримінального права Національного
університету «Одеська юридична
академія» **Кедик В.П.**

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Кримінальне право, як правило, є ретроспективним та індивідуально орієнтованим і не підходить для того, щоб керувати розвитком технологій. Кримінальне право в даний час ґрунтується на охороні прав і свобод людини, а також інтересів суспільства та держави і складається з трьох основних компонентів: людина, суспільство і держава. По суті, кримінальне правопорушення є порушенням правового блага та обов'язку. Можна стверджувати, що протиправний зміст кримінального правопорушення розкривається через шкідливість наслідків діяльності (порушення об'єкта, що охороняється, і посягання на нього) і шкідливість дій (характер і спосіб вчинених дій).

Вперше термін «інтелектуальна власність» або ж «штучний інтелект» був запроваджений у Конвенції про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності, прийнятій у Стокгольмі 14 липня 1967 р., і з того часу він почав застосовуватися в міжнародних договорах і в законодавстві багатьох країн світу. Всесвітня організація інтелектуальної власності вказує, що інтелектуальна власність – це закріплені законом права, які є результатом інтелектуальної діяльності в промисловій, науковій, літературній та художніх галузях [1].

Наразі людство стоїть на порозі часу, коли розширення використання штучного інтелекту розвиває нову промислову революцію. Його використання неминуче призводить до проблеми правових питань, які потребують оперативного контролю з боку держави.

Відомий дослідник Джеймс Баррат у своїй праці «Наш останній винахід: штучний інтелект і завершення ери людства» зазначає, що комп'ютер проекту Busy Child працює зі швидкістю 36,8 петафлоп за секунду, що вдвічі швидше за швидкість роботи людського мозку[4]. Отже, сучасний пристрій здатен з високою швидкістю аналізувати великий потік інформації, що свідчить про значні можливості штучного інтелекту.

Тобто, за штучним інтелектом визнається наявність більшості важливих властивостей (когнітивних функцій) людини, а саме:

- 1) сприйняття інформації, пам'ять без прогалин, обмін, аналіз, порівняння, оцінка певних даних;
- 2) узагальнення та найбільш оптимальне використання інформації для вирішення завдань або прийняття рішень;
- 3) розпізнавання об'єктів та їх класифікація, сприйняття всіх без винятку сигналів навколишнього світу (наприклад, людина як біологічна істота сприймає очима приблизно 2% всього електромагнітного діапазону);
- 4) об'єктивна оцінка ситуації, що склалася;
- 5) вибір стратегії і тактики конкретної поведінки, планування;
- 6) генерування нових знань, та ін.

Застереження з приводу небезпеки від штучного інтелекту можливо узагальнити наступним чином:

- 1) внаслідок можливості до саморозвитку штучний інтелект перетвориться в суперінтелект;
- 2) у відповідь на роздуми розробників про нього, штучний інтелект буде витрачати більш потужні ресурси на роздуми про них [2];

- 3) у суперінтелекта з'являться свої власні потреби і цілі (він може бути менш людяним, ніж очікуваний розумний прибулець);
- 4) суперінтелект може спробувати використати людей проти їх волі (наприклад, з метою отримання доступу до ресурсів);
- 5) суперінтелект може забажати залишитися єдиним інтелектом навкруги;
- 6) людина, як система зручно згрупованих атомів, може зацікавити суперінтелект в якості ресурсу;
- 7) людство не є готовим до зустрічі з суперінтелектом і ще не буде готове багато років;
- 8) людство повинно навчитися тримати штучний інтелект під достатнім контролем[4, с.108].

Отже, різкий розвиток суспільства нерозривно пов'язаний із новими викликами для правових систем держав, які мають бути ефективно вирішені протягом короткого проміжку часу. Одним із таких викликів є питання притягнення штучного інтелекту (інтелектуальної власності) до кримінальної відповідальності. Оскільки на сучасному етапі розвитку штучний інтелект позбавлений свідомості, то в його діях, навіть якщо вони суспільно небезпечні, відсутній склад будь-якого кримінального правопорушення. Зважаючи на це, сьогодні підстави для визнання штучний інтелект суб'єктом кримінального правопорушення відсутні, однак видається доцільним у найближчому майбутньому доповнити Кримінальний кодекс України розділом, в якому будуть передбачені заходи кримінально-правового характеру, що можуть бути застосовані до штучного інтелекту (до них можна віднести деактивацію, перепрограмування або наділення статусом злочинця). Коли штучний інтелект матиме свідомість та волю, на мою думку, законодавцю буде необхідно внести зміни до Кримінального кодексу України та визнати штучний інтелект суб'єктом кримінального правопорушення, адже у разі вчинення суспільно небезпечного діяння суб'єктивна сторона може характеризуватися виною у формі умислу або необережності.

Список використаних джерел:

1. Asaro P. Robots and Responsibility from a Legal Perspective // [Electronic resource] – Mode of access : http://www.peterasaro.org/writing/ASARO_Legal_Perspective.pdf – Title from the screen
2. Barrat James. Our Final Invention: Artificial Intelligence and the End of the Human Era // [Electronic resource] – Mode of access : <http://www.tor.com/2013/09/20/our-final-invention-excerpt/> – Title from the screen
3. Barrat James. Our Final Invention: Artificial Intelligence and the End of the Human Era. URL: <https://www.tor.com/2013/09/20/our-final-invention-excerpt/>
4. Радутний О. Е. Штучний інтелект як суб'єкт злочину. *Інформація і право*. 2017. No 4(23). С. 106–115.